

Guia de l'estudiant

2003 | 2004

Universitat de Vic

Mestre.

Educació Infantil

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 2003

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització dels Ensenyaments	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	18
Desenvolupament de les Habilitats Lingüístiques i la seva Didàctica (Didàctica de la Llengua i la Literatura)	21
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual) .	24
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	28
Matemàtiques i la seva Didàctica.....	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	34
Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	36
Assignatures obligatòries de 2n curs	41
Pràctiques I	41
Llengua i la seva Didàctica (Llengua II)	43
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	46
Desenvolupament Psicomotor	49
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)	52
Organització del Centre Escolar	54
Assignatures obligatòries de 3r curs	57
Pràctiques II	57
Sociologia de l'Educació	58
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica.....	61
Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural	64
Didàctica de la Música a l'Educació Infantil	66
Psicopedagogia de la Primera Infància	69
Literatura Infantil	71

Presentació

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l’estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis de Mestre – Educació Infantil del curs 2003-2004, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d’avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d’interès, com ara l’estructura de la Facultat d’Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d’estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

Pel que fa a les assignatures optatives i de lliure elecció, només hi ha el títol, i el programa detallat de cadascuna d’elles figura a la “Guia de les assignatures Optatives i de Lliure Elecció” del curs 2003-2004, editada a part, ja que es tracta d’assignatures que s’ofereixen als estudiants de tota la Facultat d’Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l’equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d’Educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura de Mestre d’Educació Infantil i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d’aquest llibret sigui realment això, una guia que t’orienti i t’acompanyi al llarg del curs.

Assumpta Fargas i Riera
Degana de la Facultat d’Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de cap.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Assumpta Fargas i Riera, degana
Pere Pujolàs i Maset, cap d'estudis
Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

La degana de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Director: Josep Casanovas i Prat
Pau Casañas i Xuriach
Miquel Casadevall i Ginestet
Agustí Comella i Cayuela
Elisenda Jaumira i Areñas
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Montserrat Martín i Horcajo
Francesc Marín i Serrano
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Isabel Sellas i Ayats
Jacint Torrents i Buxó

Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport

Director: Miquel Pérez i Mas
Joan Arumí i Prat
Sebastià Bardolet i Mayola
Mercè Carrera i Peruga
Jordi Coma i Bau
Eduard Comerma i Torras
Providència Dauff i Moreso
Núria Franc i Batlle
Mario Keudell i Villacampa
José Luís López del Amo
Gil Pla i Campàs
Eduard Ramírez i Banzo
Carles Romagosa i Cirera
Dolors Rusiñol i Cirera
Marta Solà i Serrabou
Lluís Solé i Sala
Gemma Torres i Cladera
Josep Vernis i Burés
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Director: Francesc Codina i Valls
M. Carme Bernal i Creus
Jordina Coromina i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Gallart i Bau

Núria Medina i Casanovas
Teresa Puntí i Jubany
Carme Rubio i Larramona
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Departament de Pedagogia

Directora: Esther Fatsini i Matheu
Isabel Carrera i Blancafort
Jaume Carbonell i Sabarroja
Isabel Carrillo i Flores
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Josep Font i Rovira
Anna Gómez i Mundó
Rosa Guitart i Aced
Olga Pedragosa i Xuclà
Ramon Plandiura i Vilacís
Maite Pujol i Mongay
Pere Pujolàs i Maset
M. Rosa Roca i Tañà
Esther Sarquella i Casellas
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Antoni Tort i Bardolet
Joan Vera i Saucedo

Departament de Psicologia

Director: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
Montse Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Manel Dionís Comas i Mongay
Nilda Estrella i Sayag
M. Teresa Feu i Vidal
Julio César Figueroa
Assumpció Guillén i Font
José Ramón Lago i Martínez
Pilar Prat i Viñolas
Anna Pujol i Costa
Sònia Reig i Orta
Gemma Riera i Romero
Ramon Riera i Euras
Joan Sala i Baiget
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Jordi Verdaguer i Gorchs

Secretaria: Rosa M. Guix i Godayol
Dolors Muñoz i Vilaseca
Ester Muñoz i Tamargo
Dolors Ruiz i Zafra
Elisabet Vila i Sala

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants: 29 de setembre a les 9h (grups Matí) i a les 15h (grup Tarda)

Docència 1r quadrimestre: del 29 de setembre de 2003 al 23 de gener de 2004

Exàmens: 1^a convocatòria: del 26 de gener al 6 de febrer de 2004

2^a convocatòria: del 28 de juny al 3 de juliol de 2004

Estada a una escola: del 9 al 20 de febrer de 2004

Docència 2n quadrimestre: del 23 de febrer al 4 de juny de 2004

Exàmens: 1^a convocatòria: del 14 al 23 de juny de 2004

2^a convocatòria: de l'1 al 10 de setembre de 2004

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 22 de setembre al 12 de desembre de 2003

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 29 de setembre al 12 de desembre de 2003)

Exàmens: 1^a convocatòria: del 15 de desembre de 2002 al 8 de gener de 2004

2^a convocatòria: del 28 de juny al 3 de juliol de 2004

Pràctiques I i II: del 9 de gener al 27 de febrer de 2004

Docència 2n quadrimestre: del 8 de març al 4 de juny de 2004

Exàmens: 1^a convocatòria: del 14 al 23 de juny de 2004

2^a convocatòria: de l'1 al 10 de setembre de 2004

Dies festius:

1 de novembre de 2003, dissabte, Tots Sants

6 de desembre de 2003, dissabte, festa estatal (Dia de la Constitució)

8 de desembre de 2003, dilluns, festa estatal (Puríssima)

23 d'abril de 2004, divendres, Sant Jordi, festa patronal de la UVic

1 de maig de 2004, dissabte, festa estatal (Festa del Treball)

31 de maig de 2004, dilluns, Segona Pasqua

24 de juny de 2004, dijous, Sant Joan

25 de juny de 2004, divendres, pont

5 de juliol de 2004, dilluns, Festa Major de Vic

11 de setembre de 2004, dissabte, Diada Nacional de Catalunya

Vacances:

Nadal: del 21 de desembre de 2003 al 7 de gener de 2004, ambdós inclosos.

Setmana Santa: del 3 al 12 d'abril de 2004, ambdós inclosos

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Infantil, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i Obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	C.A. (matí)	Quadrimestre Grup A	Quadrimestre Grup C (matí)
Didàctica general	10,5	Anual	Anual
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	Anual	Anual
Desenvolup. de les Activitats Lingüístiques i la seva Didàctica	12	Anual	Anual
Expressió Plàstica i Musical i la seva Didàctica	13,5	Anual	Anual
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	2n	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	2n	1r
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	6	1r	2n
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	1r	2n
SEGON CURS	C.A.	Grup A (matí)	Grup C (matí)
Llengua i la seva Didàctica	9	Anual	Anual
Pràctiques I	15	Anual	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	Anual	Anual
Desenvolupament Psicomotor	8	Anual	Anual
Organització del Centre Escolar	4,5	3r	4rt
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6)	6	4t	3r

SEGON CURS	C.A.	Grup B
(tarda)		
Llengua i la seva Didàctica	9	Anual
Pràctiques I	15	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	Anual
Desenvolupament Psicomotor	8	Anual
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6)	6	4rt
Organització del Centre Escolar	4,5	4rt

TERCER CURS	C.A.	Quadrimestre Grup A (matí)
Pràctiques II	15	Anual
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica	8	Anual
Sociologia de l'Educació*	6	6è
Psicopedagogia de la Primera Infància	6	5è
Literatura Infantil	4,5	5è
Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural*	6	6è
Didàctica de la Música a l'Educació Infantil	6	6è

(Nota: Les dues assignatures assenyalades amb un asterisc iniciaran la docència durant el 5è quadrimestre del curs)

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORAT: Esther FATSINI i MATHEU
Rosa GUITART i ACED

Anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola, a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i analitzar estratègies, metodologies i recursos que permetin afrontar aquest procés.

Aquests aspectes impliquen posar en contacte els estudiants amb la realitat escolar amb l'ajuda de coneixements científics i culturals, i amb instruments pràctics tot entenent l'escola com un fenomen educatiu complex que es relaciona amb l'entorn social i amb les diverses expressions de la vida quotidiana.

Impliquen també una coordinació d'estratègies de treball interdisciplinari connectades als diversos treballs i iniciatives pedagògiques que duen a terme els estudiants en aquesta assignatura i en les altres que cursen durant el primer i segon quadrimestre. S'establiran, doncs, propostes de treball conjunt amb la resta d'assignatures que coincideixin en els mateixos quadrimestres.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que l'estudiant cal que relacioni per entendre de quina manera el docent organitza la seva pràctica.

1. Introducció
 - 1.1. Què és la Didàctica?
 - 1.2. Acció educativa
2. Les finalitats educatives
 - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
 - 2.2. Finalitats de l'educació avui
3. L'escola
 - 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
 - 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
 - 3.3. Models d'escola
4. Fer de mestre
 - 4.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
 - 4.2. L'equip de mestres
 - 4.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar
 - 4.4. La tutoria
5. L'infant i el grup-classe
 - 5.1. Atenció a la diversitat

- 5.2. Agrupament d'alumnes
- 5.3. L'ambient de classe :
 - 5.3.1. Relacions mestre/alumnat
 - 5.3.2. Relacions entre alumnat
- 6. Currículum escolar i avaluació
 - 6.1. Models d'ensenyament/ aprenentatge i currículum
 - 6.2. El currículum com a procés de presa de decisions
 - 6.3. Anàlisi dels components del currículum
 - 6.4. Paper de l'avaluació a l'escola
- 7. Tema Transversal: Estratègies per ensenyar i aprendre

Aquest tema es treballarà al llarg del curs a través del projecte de recursos didàctics per treballar a l'aula:

 - 7.1. Recursos educatius
 - 7.2. Metodologies de treball a l'aula
 - 7.3. Planificació didàctica. Sequències didàctiques
- 8. L'estada a l'escola: observació de la pràctica d'aula

Els diferents temes del curs treballaran elements de reflexió per estudiar:

 - 8.1. Característiques dels infants, relacions dins del grup
 - 8.2. Relacions mestres-alumnat
 - 8.3. Metodologies i estratègies didàctiques

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionatge de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar també que des de l'assignatura de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola. Durant aquest període s'utilitzaran tècniques d'observació que ajudin a descriure aspectes relatius a la vida d'un centre. En el moment oportú es facilitarà bibliografia específica per a cada tema i, si s'escau, es distribuiran materials fotocopiats.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites.
- Realització d'una Reflexió Personal Individual que reculli les idees clau de cada tema establint relacions amb les diferents fonts d'informació treballades: lectures, experiències viscudes, aspectes de la vida quotidiana.
- Realització d'un Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre un tema relacionat amb el programa de l'assignatura. Aquest treball s'haurà d'exposar a la classe.
- Es valorarà també la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

BIBLIOGRAFIA Bàsica:

- Antúñez, S. *et al. Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*, Madrid: Aprendizaje: Visor, 1994.
- Calatayud, E.; Palanca, O. *L'avaluació a l'educació primària*, Valencia: Octaedro, 1994.
- Cano, M.I.; Lledó, A. *Espacio, comunicación y aprendizaje*, Sevilla: Díada, 1995.
- Carlson, J. Thorpe, C. *Aprender a ser maestro*, Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Coll, C. *et al. Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Aula XXI, 1992.

- Connell, R. W. *Escuelas y justicia social*, Madrid: Morata, 1997.
- Egan, K. *Fantasia e imaginación: su poder en la enseñanza*, Madrid: MEC/Morata, 1994.
- Elliot, J. *Pràctica recerca i teoria en educació*, Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Franch, J. *et al. El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992
- Nova, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Rosales, C. *Didáctica. Núcleos fundamentales*, Madrid: Narcea, 1988.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general. Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinariedad: el currículum integrado*, Madrid: Morata, 1994.
- Torrents, *Aprender a enseñar a aprender*, Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Anna PUJOL i COSTA
Àngel SERRA i JUBANY

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Aquesta assignatura es proposa vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

L'objectiu d'aquesta assignatura és el de conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La Psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nouat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
 - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
 - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
 - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
 - Desenvolupament físic i psicomotor
 - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
 - Desenvolupament del llenguatge
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
 - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
 - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament psicosexual
 - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
 - Capacitat intel·lectual
 - Motivació
 - Mètodes d'ensenyar a pensar
 - Personalitat
 - Interacció professor/a-estudiant
 - Estructura i processos de l'aula
 - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills

- Fites i estratègies de socialització entre pares i fills
- Les relacions entre germans
- L'estimulació afectiva i cognitiva
- Família i escola: pares i professors

11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

5 % - Assistència i participació a les classes

10% - Ressenya d'un llibre de psicologia del desenvolupament o de psicologia educativa.

60 % - Dues proves escrites, una en cada quadrimestre referents a:

. Contingut del temari.

. Lectura obligada de dos llibres, un de Psicologia del desenvolupament (primer quadrimestre) i l'altre de Psicologia educativa (segon quadrimestre).

25 % - Treball d'observació i estudi del procés d'aprenentatge i desenvolupament evolutiu d'un nen o nena.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

LECTURES OBLIGATÒRIES:

Cada estudiant/a haurà de llegir obligatòriament dos llibres, a escollir d'entre els següents àmbits:

1. Àmbit de la Psicologia del desenvolupament

Osterrieth, P.: *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991

Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume, 1997

Triadó, C.: *Psicología evolutiva*. Vic: Eumo Editorial, 1998.

2. Àmbit de la Psicologia educativa

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999

Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981

Delval, J. *Creer y pensar*. Barcelona: Paidós.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

Beltran, J. i altres: *Psicología de la educación*. Madrid: Eudema Universidad, 1987.

Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Bettelheim, B.: *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.

Coll, C. ; Marchesi, A.; Palacios, J. (comps.): *Desarrollo psicológico y Educación, I. Psicología evolutiva*. Madrid: Alianza Editorial, 1990.

Delval, Juan: *Psicología del desarrollo*. Madrid: Siglo XXI, 1994.

Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.

Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

- Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.
- Palacios, J.; Marchesi, A. i Coll, C. (comp.): *Desarrollo psicológico y educación*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palacios, J. Marchesi, A.; Carretero, M.: *Psicología evolutiva 2. Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Palmero, F. i Fernández-Abascal, E.G. (coords.): *Emociones y salud*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Aníbal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Tapia, J.A.: *Motivación y aprendizaje en el aula*. Madrid: Santillana, 1991.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A.: *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.
- Woolfolk, Anita: *Psicología educativa*. Mèxic: Prentice Hall, 1999.

Desenvolupament de les Habilitats Lingüístiques i la seva Didàctica

Didàctica de la Llengua i la Literatura

PROFESSORAT: Francesc CODINA i VALLS
Teresa PUNTÍ i JUBANY
Josep TIÓ i CASACUBERTA

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS

A. Escola i aprenentatges lingüístics

1. Societat, llengua i escola. La necessitat social dels aprenentatges lingüístics.
2. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) i als usuaris (dialectes). El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. Anàlisi d'errors en L1.
3. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. Bases psicolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors en L2.
4. L'ensenyament del català i en català: visió històrica. L'educació bilingüe i la immersió lingüística.

B. L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular:
 - 1.1. Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació; treball sistemàtic.
 - 1.1.1. Les habilitats lingüístiques en el bloc d'ús i comunicació.
 - 1.1.2. La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
 2. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola:
 - 2.1. Punts de partida per al treball de llengua: textos, imatges, jocs, situacions comunicatives, etc.
 - 2.2. Els diferents tipus d'activitats: d'aprenentatge i d'avaluació, orals i escrites, perceptives i productives, obertes i tancades, inductives i deductives, individuals i col·lectives. Seqüències didàctiques, projectes i tallers.
 - 2.3. Recursos per a l'ensenyament de la llengua i la literatura: el folklore, els repertoris de recursos orals i escrits, els aparells audiovisuals i informàtics, els llibres de text, les gramàtiques, els diccionaris i els vocabularis, les revistes especialitzades, etc.
3. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua:
 - 3.1. El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència.
 - 3.2. La diversitat textual: tipologies textuais, classificació dels textos segons el canal, l'àmbit d'ús, etc.
 - 3.3. Característiques de la llengua oral i de la llengua escrita.
 - 3.4. Anàlisi de produccions orals i escrites.

C. Les habilitats lingüístiques

1. Les habilitats perceptives:
 - 1.1. La comprensió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 1.2. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura.
 - 1.2.1. La comprensió lectora. El text literari.
 - 1.2.2. El treball de lectura a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
2. Les habilitats productives:
 - 2.1. L'expressió oral a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
 - 2.2. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
 - 2.2.1. La composició escrita.
 - 2.2.2. El treball d'expressió escrita a l'escola: programació, metodologia, recursos i observació-avaluació.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà, d'una banda, en un treball de recerca, i de l'altra, en la valoració de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs i de dues proves parcials, les quals poden ser recuperades en un examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Apartat A

Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants, 2 volums. Vic: Eumo Editorial, 1991-1992

Artigal, J.M. *La immersió a Catalunya*, 1a ed. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.

Boix, E.; Vila, F. X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.

López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.

Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.

Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.

Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.

Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Eduoc/Proa, 1998.

Apartat B

Bassols, M.; Torrent, A. *Models textuals*. Vic: Eumo Editorial, 1996.

Camps, A. (ed.). *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.

Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.

Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.

Codina, F.; Coromina, E.; Fargas, A.; Fornols, J. *Llengua i comunicació 3/4*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Coromina, E.; Puntí, T.; Fornols, J.; Fargas, A. i Codina, F. *Llengua i comunicació 1*. Vic: Eumo Editorial, 2002.

Coromina, E, Casacuberta, X., Quintana, D. *El treball de recerca*. Vic: Eumo Editorial, 2000.

Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.

Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.

Tusón, J. *L'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1996.

Apartat C

- Camps, A. *et al. L'ensenyament de l'ortografia*. Barcelona: Graó, 1989.
- Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1985.
- Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D. *La correcció del treball escrit*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Cassany, D. *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó, 1993.
- Colomer, T. (ed.) *Ajudar a llegir*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
- Díaz, E i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Jolibert, J. *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó, 1992.
- López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/1. Fonètica i ortografia*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/2. Morfologia i sintaxi*. Moià: Ed. de l'autor, 1987.
- Ruaix, J. *El català en fitxes/3. Lèxic i estilística*. Moià: Ed. de l'autor, 1989.
- Serafini, M.T. *Cómo se escribe*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Serafini, M.T. *Cómo se estudia*. Barcelona: Paidós, 1991.
- Solé, I. *Estrategias de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.

Recursos

- Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bassa, R. *et al. Diccimots. El diccionari a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bassa, R. *et al. Lexijocs. El lèxic a l'escola*. Ciutat de Mallorca: Moll, 1992.
- Bigas, M.; Camps, A.; Milian, M. *Jocs de llenguatge. Jocs d'expressió (2)*. Barcelona: Teide, 1985.
- Coromina, E.; Casacuberta, X.; Quintana, D. *El treball de recerca*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Publicacions periòdiques

Articles de Didàctica de la llengua i la literatura

Cavall Fort

COM ensenyar català als adults

Escola Catalana

Guix

Llengua i ús

Pratiques

Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

Tretzevents

Educació Artística i la seva Didàctica
Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORAT: Josep VERNIS i BURÉS
Miquel PÉREZ i MAS
Lluís SOLÉ i SALA

Anual. 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer les tècniques, els codis i els procediments que permetin a l'estudiant dur a terme una educació a l'aula a través de les expressions musicals, plàstiques i audiovisuals.
- Formar els estudiants per tal que rebin, processin i utilitzin correctament els missatges artístics perquè siguin assumits i duts a la pràctica amb llibertat, d'una manera intel·ligent i crítica.

CONTINGUTS:

Bloc 1 - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.
Repertori:
 - 1.1 Signes generals i llur significat.
 - 1.2 Aspectes rítmics.
 - 1.3 Aspectes mètrics.
 - 1.4 Aspectes melòdics.
 - 1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.
2. Música, cultura i societat:
 - 2.1 Presència de la música en la societat.
 - 2.1.1 Nocions de caire teòric:
Quina presència té la música en el nostre entron. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.
 - 2.1.2 Pràctica:
 - a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.
 - b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.
3. Música: Projectió didacticopedagògica:
 - 3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:
 - 3.1.1 Nocions de caire teòric:
 - 1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.
 - a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.
 - b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.
 - c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la participació; la cooperació.

- 2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.
- 3.2.2 Pràctica: Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:
 - 1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.
 - 1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.
 - 1.3 Límits d'espai.
 - 1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.
2. El punt:
 - 2.1 El punt com a element gràfic mínim.
 - 2.2 El punt en l'espai.
 - 2.3 El punt sobre el pla.
 - 2.4 Capacitat expressiva del punt.
 - 2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.
3. La línia:
 - 3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
 - 3.2 La línia en l'espai.
 - 3.3 La línia sobre el pla.
 - 3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.
 - 3.5 Divisió dels límits de l'espai.
 - 3.6 Línies tancades.
 - 3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).
4. El color:
 - 4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.
 - 4.2 Color matèria (pigmentació).
 - 4.3 Colors primaris.
 - 4.4 Gammes cromàtiques.
 - 4.5 Comportament dels colors.
 - 4.6 Exercicis de gradació del color (valors).
 - 4.7 Colors càlids i colors freds.
 - 4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.
5. Composició:
 - 5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
 - 5.2 Simetries o asimetries.
 - 5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
 - 5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.
 - 5.5 Composició de formes tancades
6. La matèria:
 - 6.1 Possibilitats expressives de la matèria.
 - 6.2 Textures.
 - 6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.
 - 6.4 Composició de textures.
7. El volum:
 - 7.1 Volums en l'espai.

- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
 - 8.1 Dimensió.
 - 8.2 Relació en les dimensions.
 - 8.3 Mòdul.
 - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
 - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
 - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
 - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
 - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
 - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3 - AUDIOVISUAL:

- 1. Introducció:
 - 1.1 Concepte d'imatge i comunicació.
 - 1.2 Realitat i representació.
- 2. Tecnologia dels mitjans audiovisuals:
 - 2.1 La imatge fotogràfica.
 - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
 - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
 - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
 - 2.5 La imatge numèrica.
- 3. El llenguatge audiovisual:
 - 3.1 El llenguatge cinematogràfic.
 - 3.2 La narració audiovisual.
 - 3.3 El "dialecte" televisiu.
 - 3.4 L'escriptura audiovisual: el guió.
- 4. Estructura de la producció audiovisual:
 - 4.1 La producció cinematogràfica i videogràfica.
 - 4.2 La producció televisiva.
- 5. Lectura de la imatge:
 - 5.1 Anàlisi de la imatge fixa.
 - 5.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film
 - 5.3 Propostes metodològiques per a l'anàlisi de la imatge publicitària.
- 6. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals:
 - 6.1 El potencial educatiu de la fotografia.
 - 6.2 Didàctica de la imatge en moviment.
 - 6.3 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.
 - 6.4 El vídeo didàctic: característiques.
 - 6.5 Televisió i educació.

AVALUACIÓ:

Continua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració dels coneixements especificats. A més, s'hauran de realitzar exercicis específics per a cada un dels blocs que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'aprovació dels exercicis de cada bloc.

El Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica

musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3 constarà d'un treball i d'una prova final.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

- Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és music?*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.

Bloc 3. Audiovisual:

- Aparici, R; Garcia, A.; Valdívía, M., *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Ferrés, J., *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
Ferrés, J.; Batolomé, A.R., *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
Fontcuberta, J., *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Gubern, R., *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
Martínez Abadía, J., *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, vídeo, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
Pérez, M., *Diccionari dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
Roda, F., Beltran, R. *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
Romaguera, J., *et al., El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
Soler, L., *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació

PROFESSORAT: Marta MARIMON i MARTÍ
Pau CASAÑAS i XURIACH
Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura troncal Fonaments Informàtics i Audiovisuals desplega en el marc del pla d'estudis de la formació de mestre un conjunt d'actuacions de formació en informàtica educativa amb la finalitat de:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, bases de dades, full de càlcul).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació, a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. La Tecnologia de la Informació i de la Comunicació a la societat:
 - 1.1. Impacte de la TIC a la societat actual.
 - 1.2. Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3. Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1. El processador de textos.
 - 1.3.2. El full de càlcul.
 - 1.3.3. La base de dades.
 - 1.3.4. L'editor gràfic.
 - 1.3.5. La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
 - 2.1. Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
 - 2.1.1. Marc normatiu i repercussions curriculars.
 - 2.1.2. Projectes desenvolupats.
 - 2.2. La TI al centre: àmbits d'utilització.
 - 2.2.1. Com a recurs administratiu.
 - 2.2.2. Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
 - a) Com a objecte d'estudi.
 - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
 - c) Repercussions en els projectes de centre.
 - 2.3. La TI a l'aula:
 - 2.3.1. Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.3.2. Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
 - 2.3.3. L'ordinador al servei de l'educació especial.

2.3.4. Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.

2.4. La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura es tindrà en compte el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre.

- En primer lloc es valoraran les activitats fetes a classe de cadascun dels blocs de continguts treballats sobre eines informàtiques amb les ponderacions següents: Word (10%), Access (10%), Excel (10%), Clic (10%).
- En segon lloc, es valorarà la participació activa de l'estudiant en un debat virtual en el qual es reflexionarà sobre el paper de les TIC a la societat. Aquesta participació tindrà un pes del 10% sobre la qualificació final.
- Per últim, s'haurà de desenvolupar i defensar un projecte global d'aplicació de les TIC a l'educació utilitzant les eines informàtiques treballades des de l'assignatura. Aquest projecte tindrà un pes del 50% sobre la qualificació final i serà de caràcter individual i obligatori.

BIBLIOGRAFIA:

- Monogràfic: «Nuevas Tecnologías y Educación Especial». *Comunicación y Pedagogía*, 1998, núm. 150.
- Monogràfic: «L'escola i la societat de la informació». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p.19-38.
- Bartolomé, Antonio R. «Los ordenadores en la enseñanza están cambiando». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, Xavier i altres «Noves tecnologies i atenció a la diversitat». *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Cebrián, Juan Luís. «La societat de la informació i el coneixement. Els reptes de l'educació». *Barcelona Educació*, 1999, núm. 4, p- 12-13.
- Dalmau, Saül. «L'ús dels mitjans informàtics a l'escola primària». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Ferrés, Joan.; MARQUÈS, Pere. (coords.) *Comunicación educativa y nuevas tecnologías*. Barcelona: Praxis, 1996.
- Gallego, Domingo J.; Alonso, Catalina M.; Cantón, Isabel. (coords.) *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Grané, M. «¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?» *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Martí, Eduardo. *Aprender con ordenadores en la escuela*. Barcelona: ICE-Universitat de Barcelona/Horsori, 1992.
- Moral, José Manuel.; et al. «Sistemas Multimedia en la Enseñanza». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, Montserrat. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Navarro, Eulàlia. «Análisis de productos multimedia educativos». *Comunicación y Pedagogía*, 1999, núm. 157, p. 36-39.
- Poole, Bernard, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: McGraw Hill, 1999.
- Quintana, Jordi. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, Jordi. «Multimèdia: què i per a què», *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.
- San José, Carlos. (coord.) *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona, Horsori, 1994.
- Squires, David; Mcdougall, Anne. *Cómo elegir y utilizar software educativo*. Madrid: Morata, 1997.

WEBS RECOMANADES:

Programa d'Informàtica Educativa (PIE): <http://www.xtec.es>

Ministerio de Educación y Cultura, Programa de Nuevas Tecnologías de la Información y de la Comunicación

(PNTIC): <http://www.pntic.see.mec.es>

Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació (IMEB): <http://www.bcn.es/IMEB>

Unesco: <http://www.unesco.org>

Pangea, Rosa Sensat: <http://www.pangea.org>

Revista Mitjans: <http://www.bcn.es/tjussana/mitjans>

Intercambiar información y experiencias en educación especial:

<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>

Aula Virtual - Recursos Educativos para Maestros y Profesores: <http://www.nalejandria.com/>

Redinet, sistema documental automatitzat centrat en la informació educativa: <http://www.mec.es/redinet/>

Base de dades de recursos educatius: <http://www.telar.org/sala4.htm>

Hiperespiral. Tecnologies i Educació: <http://www.pangea.org/org/espiral/>

Matemàtiques i la seva Didàctica

PROFESSORA: Pau CASAÑAS i XURIACH

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

- 1.- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps, un domini dels continguts bàsics que la integren.
- 2.- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- 3.- Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS:

- 1.- L'educació matemàtica
 - 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
 - 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
 - 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
 - 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
 - 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.
- 2.- La Lògica a l'escola
 - 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
 - 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
 - 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
 - 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
 - 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.
- 3.- Nombres i operacions
 - 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
 - 3.2. Relacions entre nombres.
 - 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
 - 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
 - 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
 - 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
 - 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
 - 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
 - 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
 - 3.10. Múltiples i divisors.
- 4.- Problemes
 - 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
 - 4.2. Tipologies de problemes.
 - 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
 - 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.
- 5.- Geometria
 - 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
 - 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.

- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques
 - 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
 - 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
 - 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
- 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
 - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
- 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
 - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
 - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Llibres

- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Bermejo, V. *El niño y la aritmética*. Barcelona: Paidós, 1990.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.

- Castro, E. i Rico, L. *Números y operaciones. Fundamentos para una aritmética escolar*. Madrid: Síntesis, 1987.
- Codina, R., Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Corbalán, F. *La matemática aplicada a la vida cotidiana*. Barcelona: Graó, 1995.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. *et al. Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Freinet, C. i Beaugrand, M. *L'ensenyament del càlcul*. Barcelona: Laia, 1977.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Goñi, J.M. *El currículum de matemáticas en los inicios del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2000.
- Gorgorió, N. *Matemáticas y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó, 2000.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética I*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1982.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética II*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1992.
- Kamii, C. *Reinventando la aritmética III*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1995.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982
- Piaget; j. i Inhelder, B. *El desarrollo de las cantidades en el niño*. Barcelona: Nova Terra, 1971.

Revistes

- Baix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- L'Escaire*: revista de didàctica de les Matemàtiques. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- Suma*: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación, 1994.

WEBS RECOMANADES:

- <http://www.educ.ar/>
- <http://www.mathsnet.net/dynamic/cindy/index.html>
- <http://www.standars.nctm.org/>
- <http://www.pisa.oecd.org/>
- <http://platea.pntic.mec.es/~aperez4/index.html>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Jordi MARTÍ i FEIXAS
Sebastià RIERA i CUSÍ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa tractar el medi de manera interdisciplinària, tractant alguns dels principals elements temporals, espacials, materials, biològics i humans que formen part del medi. Es tracta que l'estudiant assolixi un domini ampli sobre els principals aspectes que formen part del medi, d'una banda perquè tingui un bon domini dels temes que es tracten a l'escola en les àrees de socials i naturals, i d'altra banda perquè assolixi un coneixement cultural suficient per poder desenvolupar la professió de mestre. Els temes a tractar s'exemplificaran en l'àmbit català, perquè és el medi més proper als estudiants, però tenint en compte que forma part d'un conjunt més ampli.

CONTINGUTS:

1. El coneixement del medi.
 - 1.1. El medi com a sistema.
 - 1.2. La ciència en l'estudi del medi.
 - 1.3. El coneixement del medi a l'escola.
2. L'espai i temps.
 - 2.1. La construcció social de l'espai i el temps.
 - 2.2. Unitats de mesura del temps
 - 2.3. El temps històric i social.
 - 2.4. La percepció de l'espai.
 - 2.5. La representació cartogràfica.
3. Matèria i Vida.
 - 3.1. Origen i organització de l'Univers.
 - 3.2. La Terra.
 - 3.3. Materials i energia.
 - 3.4. Sistemes vius.
4. Societat i Cultura.
 - 4.1. Evolució humana i tecnologia.
 - 4.2. La població.
 - 4.3. Les activitats humanes.
 - 4.4. L'organització política.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en treballar el programa a partir de les explicacions del professor i la participació dels estudiants en diverses activitats didàctiques a l'aula. També es faran dues sortides fora de l'aula. Caldrà realitzar lectures obligatòries i altres activitats.

AVALUCIÓ:

Una prova escrita (50%). Dues activitats d'avaluació sobre els diferents apartats del temari (20%). Un treball de curs en grup (20%). Les activitats de classe (10%).

BIBLIOGRAFIA:

- Anguita, F. *Origen e historia de la Tierra*. Madrid: Rueda, 1988.
- Benejam, P; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.
- Biosfera*. Vol 1 a 11. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1993-1998.
- Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.
- Calaf, R i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.
- Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- Claxton, G. *Educuar mentes curiosas. El reto de la ciencia en la escuela*. Madrid: Visor, 1994.
- Cloud, P. *El cosmos, la Tierra y el hombre: Breve història del Universo*. Madrid: Alianza, 1981.
- Coneixement del medi natural. Actualització científica*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Folch, R. *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona: Ketres. 1981.
- García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata. 1998.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Història Natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1986-1992.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.
- Langaney, A. i altres. *La història més bella de l'home*. Barcelona: Ed 62, 1999.
- Lovelock, J. *Las edades de Gaia. Una biografía de nuestro planeta vivo*. Tusquets. 1995
- Morin, E. *Els 7 coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 2000.
- Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Panareda, J.M. *Resum de geografía física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografía humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Perales, F.J.; Cañal, P. *Didáctica de las ciencias experimentales. Teoría y Práctica de la enseñanza de las ciencias*. Alcoi: Marfil: 2000.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Simposium de didáctica de las ciencias sociales*. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.
- Trepát, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trepát, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Trilló, T. *Didáctica de les ciències naturals*. Biologia. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORAT: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS
Joan SOLER i MATA

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació

1. Concepte d'educació.
 - 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Àmbits educatius.

Bloc II: Les institucions educatives. Apunts d'actualitat

2. Principis educatius.
3. La institució escolar.
 - 3.1. Els sistemes educatius.
 - 3.2. Els centres educatius.

Bloc III: Esbós de pedagogia contemporània

4. El mapa dels corrents pedagògics: De l'*Emili a Frankenstein*.
5. Els inicis de la Modernitat.
 - 5.1. Principis:
La Il·lustració.
 - 5.2. Antecedents:
De la filosofia a la pedagogia: el naturalisme, l'idealisme, el romanticisme i el racionalisme.
De la ciència a la pedagogia: l'empirisme i el positivisme.
 - 5.3. Experiències pedagògiques:
L'aportació de l'educació cívica .
 - 5.4. Les institucions educatives:
Les experiències escolars.
La discussió sobre educació pública - educació privada.
La introducció de noves àrees temàtiques en l'educació formal.
El paidocentrisme.
6. La Modernitat utòpica.
 - 6.1. Principis:
Les societats en transformació
 - 6.2. Antecedents:
La radicalització del moviments polítics
L'emergència de les noves ciències de l'educació
 - 6.3. Experiències pedagògiques:

- Les pedagogies normatives
- Les pedagogies experimentals
- Les pedagogies culturalistes
- 6.4. Les institucions educatives:
 - Els corrents educatius: escola nova, escola socialista, escola antiautoritària.
 - La democratització de l'ensenyament i la consolidació dels sistemes educatius.
 - Els nous continguts de l'educació.
 - Les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge.
- 7. La crisi de la modernitat.
 - 7.1. Principis:
 - De la mundialització a la globalització.
 - 7.2. Antecedents:
 - L'impacte de les teories econòmiques.
 - La tecnificació de les pedagogies.
 - 7.3. Experiències pedagògiques:
 - Pedagogies tecnològiques.
 - Pedagogies psicològiques.
 - Pedagogies de les minories.
 - 7.4. Les institucions educatives:
 - Redefinició de les funcions de les escoles.
 - “Els quatre pilars de l'educació”
 - La complexitat com a font i forma educativa.
 - L'educació fora de l'escola.

Bloc IV: Espais de la nova pedagogia

- 8. Els reptes del futur.
- 9. La construcció del coneixement escolar.
 - L'educació intel·lectual.
 - L'educació ètica.
 - L'educació estètica.
 - L'educació física.
 - L'educació espiritual.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

- a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.
- b) Treball individual:

Lectura i comentari individual del llibre *Frankenstein educador* de Philippe Meirieu. A l'inici del quadrimestre es donaran orientacions per a la realització del comentari.
- c) Comentaris de text i activitats de classe:

Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de textos i d'altres documents audiovisuals (vídeos, diapositives, pel·lícules, etc.) que seran avaluats de forma individual. Caldrà preparar i realitzar una activitat en grup sobre l'apartat del programa «El coneixement escolar».

- d) Prova escrita:
Al final del quadrimestre es realitzarà una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.
- e) Horari de tutories i consulta:
És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball, ...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe (individuals i en grup)	3
-Treball a partir de la lectura d'un llibre	4
-Prova escrita (final del quadrimestre)	3
-Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

a) Llibre de lectura:

Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.

b) Llibres de consulta:

Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.

Borrás, J.M. (dir.). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos Sociales, 1996.

Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.

Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.

Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.

Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.

Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.

Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.

De Puelles, M. *Educación e ideología en la España contemporánea*. Madrid: Tecnos, 1999.

Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.

Diversos Autors. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2000.

Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.

Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998

Delors, J. (dir.). *Educación: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.

Echeverría, J. *Los señores del aire: Télépolis y el tercer entorno*. Barcelona: Destino, 1999.

Escolano, A. *La educación en la España contemporánea*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.

Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.

Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.

Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.

Lévy, P. *La cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: Proa/ Universitat Oberta de Catalunya, 1998.

Lomas, C. (ed.) *La vida en las aulas*. Barcelona: Paidós, 2002.

Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.

Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (eds.) *Repensar la pedagogía, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo, 2001.

- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Assignatures obligatòries de segon curs

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Joan SOLER i MATA

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el segon any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars i didàctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i encarregar-se de totes aquelles activitats que d'acord amb el mestre puguin dur a terme. És important que es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar de manera que es vagi introduint de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una actitud participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola.

A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. Les orientacions per a les Pràctiques I i per a la redacció de la memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques a parvulari (P-3, P-4 i P-5).

Així mateix els estudiants podran realitzar les pràctiques a una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.

3. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

BIBLIOGRAFIA:

- Antúnez, S., i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. M. *La planificación de ciclo i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apología del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch, J., i altres. *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, p. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992. Col·lecció MIE.
- Torrents, M. *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Llengua i la seva Didàctica

Llengua II

PROFESSORAT: Maria Carme BERNAL i CREUS
Josep TIÓ i CASACUBERTA

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Oferir una visió general de l'organització dels continguts de llengua a l'escola bàsica, posant èmfasi en els que corresponen a l'etapa d'Educació infantil.
2. Familiaritzar l'estudiant amb les principals metodologies i enfocaments sobre l'aprenentatge de la llengua escrita i capacitar-lo per a l'aplicació correcta a l'escola d'aquells que actualment ajuden a fer progressar l'infant respectant el seu propi ritme de treball tot fent-lo participar en el propi procés d'aprenentatge.
3. Mostrar una visió general de quin hauria de ser el tractament de la llengua oral a l'escola infantil i fer conèixer amb profunditat la progressió lingüística oral dels infants de 0-6 anys.
4. Ajudar a valorar i elaborar materials didàctics adients als objectius de cada apartat de l'àrea de llengua. Incidir en la programació de continguts d'acord amb els criteris actuals especificats en el marc curricular base.
5. Fer conèixer les pautes d'observació i avaluació correctes aplicades a l'aprenentatge de la llengua oral i escrita de la primera etapa educativa que ajudin a entendre la progressió dels alumnes des de les seves capacitats.

CONTINGUT:

1. L'organització del currículum de l'etapa d'Educació Infantil:
 - 1.1. Organització dels continguts de llengua en el disseny curricular d'Educació Infantil i primària.
 - 1.2. L'àrea III: Intercomunicació i Llenguatges. Funcions del llenguatge verbal.
 - 1.3. La seqüenciació dels continguts de l'Àrea III (llenguatge verbal) a l'Educació Infantil.
2. Les habilitats de llengua oral a l'Educació Infantil i al Cicle Inicial:
 - 2.1. Relació text oral i text escrit. Trets específics i comuns.
 - 2.2. Característiques de la llengua oral a les primeres edats. La conversa infantil. Desenvolupament del llenguatge i escola.
 - 2.3. La comprensió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.4. L'expressió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.5. Didàctica de la llengua oral a les aules d'immersió.
3. Les habilitats de llengua escrita a l'Educació infantil i al Cicle inicial:
 - 3.1. Característiques generals de la llengua escrita.
 - 3.2. Principals metodologies i enfocaments de l'aprenentatge de la llengua escrita a l'escola.
 - 3.3. L'aprenentatge de la lectura:
 - 3.3.1. Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Adquisició dels mecanismes bàsics i progressió de la comprensió. El text i la imatge en l'adquisició de la llengua escrita receptiva.
 - 3.3.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: relació entre sons, fonemes i grafies: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en la lectura. Criteris d'elocució i ortoèpia.
 - 3.3.3. El treball de lectura a Parvulari i Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.

- 3.3.4. Principals dificultats de lectura.
- 3.4. L'aprenentatge de l'escriptura:
 - 3.4.1. Evolució de la composició escrita i de les habilitats implicades en l'escriptura. Adquisició dels mecanismes bàsics i nivells d'aprenentatge.
 - 3.4.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: quadre de correspondències so-grafia: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en l'escriptura.
 - 3.4.3. Anàlisi de les produccions escrites de les primeres edats: principals errors d'ortografia natural i de narrativitat.
 - 3.4.4. Aspectes evolutius de l'escriptura.
 - 3.4.5. El treball d'escriptura a Parvulari i al Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.
 - 3.4.6. Principals dificultats d'escriptura.
- 3.5. La llengua escrita a les aules d'immersió.

METODOLOGIA:

El programa del curs es durà a terme procedint per informació de continguts. Els estudiants podran participar en cadascun dels apartats preparant exercicis, exposant lectures diverses, programant unitats didàctiques o aportant informació.

Caldrà la lectura de dos llibres monogràfics, el tema dels quals tindrà relació amb el contingut del programa.

Al llarg del curs els estudiants realitzaran dos treballs, les característiques dels quals es comentaran a l'inici de cada quadrimestre.

AVALUACIÓ:

Hi haurà tres proves parcials de continguts, dues en acabar el primer quadrimestre i l'altra a finals del segon. L'examen final, al mes de juny, podrà representar per als qui ho desitgin una recuperació de la primera prova, de la segona o de totes dues.

No hi haurà proves específiques de normativa, però qualsevol examen, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

La nota final del curs serà la mitjana de les notes dels exàmens, dels dos treballs i del conjunt de les activitats realitzades puntualment. Perquè es pugui fer mitjana, cal que cadascun dels apartats tingui, com a mínim, un aprovat.

BIBLIOGRAFIA:

- Assessoria Didàctica del Català, *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
- Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Teide, 1983.
- Calmy, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976.
- Camps, A. *La gramàtica a l'escola bàsica*. Barcelona: Barcanova, 1988.
- Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1993.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Codina, F. i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1991.
- Curriculum d'Educació Infantil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Curriculum d'Educació Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.

- Díez de Ulzurruín, A. i altres. *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista. Vols. I i II*. Barcelona: Graó, 1999.
- Diversos Autors, *Actes de les Jornades: "Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen"*. Barcelona: IME, 1982.
- Diversos Autors, *Orientacions per a l'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1999.
- Duran, T.; Ros, R. *Primeres literatures. Llegir abans de saber llegir*. Barcelona: La Galera, 1998.
- Freinet, C. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
- Galí, A. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.
- Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó Editorial / ICE, 1992
- Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.
- Triadó, C. *Els inicis del llenguatge*. Barcelona: Laia, 1982.
- Wells, G. *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía / Laia, 1988.

Revistes

Guix, núm. 219, gener 1996.

Perspectiva escolar, núm 89 i 129 i 239.

A l'inici de cada tema es recomanaran altres materials bibliogràfics.

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORAT: Manel Dionís COMAS i MONGAY
Gemma RIERA i ROMERO

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer els aspectes bàsics de l'escola oberta a la diversitat des d'un enfocament inclusiu.
- Entendre l'evolució de l'Educació Especial des dels models més selectius fins a l'actualitat.
- Argumentar i defensar els principis que fonamenten l'Educació Especial en el marc de les escoles comprensives.
- L'atenció a la diversitat de l'alumnat en el marc del sistema educatiu actual a Catalunya:
 - Reconèixer les principals NEE que es poden derivar de les diferents condicions d'aprenentatge dels alumnes.
 - Organitzar la resposta educativa adequada per respondre les NEE que es poden presentar com a conseqüència de les característiques personals i de l'entorn, de forma temporal o permanent durant el seu procés d'aprenentatge.
 - Identificar els recursos existents per a l'adequació de les respostes educatives als alumnes amb NEE.
- Proporcionar recursos bibliogràfics, metodològics i curriculars per ajustar la intervenció dels professionals en la millora de l'Atenció a la Diversitat.
- Sensibilitzar el futur mestre del compromís que ha d'assumir en el respecte i comprensió de les diferències individuals de l'alumnat, entenent-les com a font de riquesa a la qual ha de respondre des de la seva tasca diària com a docent.

CONTINGUTS:

1. Diferències individuals –conceptes previs.
 - 1.1. Discapacitat; minusvàlua; disminució
 - 1.2. Les diferències individuals: La diversitat
 - 1.3. Factors de diversitat en el marc escolar
 - 1.4. Perspectives en la consideració de les diferències individuals
 - 1.5. Model selectiu; integrador; inclusiu d'Atenció a la Diversitat
2. L'Atenció a la Diversitat en l'actual context educatiu
 - 2.1. Atenció a la Diversitat i Educació Especial
 - 2.2. Evolució de l'Educació Especial: de la segregació a la integració dels infants i joves discapacitats. Plans d'integració portats a terme.
 - 2.3. El concepte actual de l'Educació Especial
 - 2.3.1. Factors determinants d'una nova conceptualització de la diferència
 - 2.3.2. El concepte de NEE
 - 2.3.3. Principis bàsics de l'Educació Especial
 - 2.3.4. L'Educació Especial en la legislació vigent a Catalunya
 - 2.3.5. Investigació en Educació Especial, propostes de futur
3. L'Atenció a l'alumnat amb NEE
 - 3.1. Procés d'identificació i valoració de les NEE
 - 3.2. Compromisos dels diferents professionals (mestre de l'aula, mestre d'Educació Especial) en l'Atenció a la Diversitat

- 3.3. Escolarització de l'alumnat amb NEE
- 3.4. Estratègies d'Atenció a la Diversitat
 - 3.4.1. Metodològiques o facilitadores d'interacció en les diferents situacions del grup classe
 - 3.4.1.1. Cultura cooperativa i aprenentatge cooperatiu
 - 3.4.2. Curriculars
 - 3.4.2.1. Les ACI
 - 3.4.2.2. La Programació Multinivell
- 3.5. Drets i deures dels alumnes amb NEE i les seves famílies; col·laboració entre la família i escola en la resposta a les NEE
 - 3.5.1. Les famílies d'origen cultural diferent
- 3.6. Recursos i serveis de suport per l'atenció a l'alumnat amb NEE
- 4. La personalització de l'ensenyament en funció de les condicions singulars d'aprenentatge de cada alumne per tal de respondre a la diversitat i excepcionalitat de l'alumnat

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques –individuais i en grup– per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements d'avaluació:

1. *Síntesi personal* dels conceptes fonamentals dels temes 1, 2 i 3.
2. Elaboració en grup d'un treball sobre un tret diferencial.
3. *Examen final* sobre els continguts més pràctics de l'assignatura (Tema 4), amb alguna referència als continguts dels temes 1 i 2.
4. *Realització de diverses proves escrites; comentaris d'articles;...*
5. *articipació a les classes:* assistència a les classes i les tutories, participació a les classes, aportació de material complementari i d'experiències, realització de treballs voluntaris, etc.

A l'hora de fer mitjanes la puntuació obtinguda a l'examen ha de ser com a mínim d'aprovat (= 5). A la convocatòria de setembre l'estudiant s'haurà de presentar per tots aquells elements d'avaluació que no hagi aprovat a la convocatòria de juny.

BIBLIOGRAFIA:

- Ainscow, M. (1995) *Necesidades especiales en el aula*. Madrid: Narcea.
- Bautista, R. (coord.). *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1991.
- Fortes, M. C. I Ferrer, A. (coord.). *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.
- Giné C. (2000) *Evaluación psicopedagógica y necesidades educativas especiales*. Barcelona: Masson.
- Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985
- Illan, Núria. *Didáctica y organización en la Educación Especial*. Archidona, Málaga: Aljibe, 1996.
- Mayor, J. *Manual de educación especial*. Madrid: Anaya, 1989.
- Puigdemívol, I. (coord.). *Necesitats Educatives Especials*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
- Puyuelo, M. Rondal, J.A. (2000) *Evaluación del lenguaje*.
- Sanchez, A. *Necesidades Educativas e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.
- Stainback i Stainback (1992) *Curriculum considerations in inclusive classrooms*. Baltimore: Paul H. Brookes.

Articles

- Arnaiz, P. (1996) «Las escuelas son para todos». *Siglo Cero*. Núm. 27, p.25-34.

Giné, C. (1999) "Educación y calidad de vida: el sentido de los centros de educación especial". *Aula*. Núm. 83-84, p. 6-9

Giné, C. (2000) "Discapacitat i educació a Catalunya: crònica d'una transformació". *Aloma*. Núm. 6, p.109-123

Revistes

Les principals revistes relacionades amb l'educació especial presents a la Biblioteca de la UVic són:

Fiapas

Integración (Revista sobre ceguera y def. visual)

Integración (revista sobre implantes cocleares)

Journal of Learning Disabilities

Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología

Suports

Siglo Cero

Teaching Exceptional Children

The Journal of Special Education

Desenvolupament Psicomotor

PROFESSORA: Núria FRANC i BATLLE

Anual. 8 crèdits.

PRESENTACIÓ:

Parlar de desenvolupament psicomotor és parlar de globalitat, perquè aquesta paraula n'unifica dues de prou significatives: «psico» i «motor». La primera fa referència a l'activitat psíquica amb els seus components afectius i cognitius; la segona, en canvi, denota la funció motriu, que es manifesta amb el moviment, per al qual el cos disposa de tota una base neurofisiològica. Unificar aquests dos conceptes suposa entendre el subjecte com una unitat psicósomàtica indisociable. Es tracta de retrobar la dimensió psíquica del cos i la dimensió corporal del psiquisme.

En el decurs de l'assignatura es procurarà que l'estudiant augmenti els coneixements i també que posseeixi recursos i reflexions que afavoreixin la integració teoricopràctica de cada tema.

OBJECTIUS:

- Adquirir una visió de la importància del desenvolupament psicomotor durant la infància i dels principals factors que hi intervenen.
- Conèixer els estadis i fases del desenvolupament psicomotor dels 0 als 6 anys.
- Conèixer l'estructura de les sessions de treball psicomotor amb infants i diferents maneres d'intervenció.
- Situar la intervenció psicomotriu en el marc global de la intervenció educativa a l'etapa d'Educació Infantil.
- Desenvolupar la capacitat d'observació i reflexió com a eina de coneixement i interpretació de la realitat.
- Aprofundir en el procés de formació personal i professional per tal que, depassant l'àmbit estrictament acadèmic, els coneixements es puguin integrar i permetin construir criteris.

CONTINGUTS:

Aspectes teòrics:

1. Desenvolupament psicomotor: àrees de desenvolupament
 - Construcció de la consciència corporal
 - Capacitats d'orientació i organització espacials i temporals
 - Capacitats de relació i comunicació
2. Eixos del desenvolupament psicomotor. Psicomotricitat i intervenció psicomotriu:
 - 2.1. Concepte de psicomotricitat
 - 2.2. Àrees d'intervenció
 - 2.3. Fases de la intervenció psicomotriu
3. Observació de conductes psicomotrius
 - 3.1. Paràmetres d'observació.
 - 3.2. Registres d'observació.
4. El moviment i el desenvolupament psicomotor (DP).
 - Importància del DP durant els primers anys de vida
 - El moviment com activitat de relació i activitat significativa: el llenguatge corporal
 - Naturalesa i funcions del moviment.
 - Els eixos del DP.

Aspectes pràctics:

5. Observació directa de sessions de psicomotricitat realitzades amb infants de parvulari:
 - 5.1. Observació directa sense implicació.
 - 5.2. Registres d'observació descriptius i focalitzats.
 - 5.3. Anàlisi i interpretació de les observacions.
6. Treball corporal pràctic dels estudiants en situació de joc i activitat psicomotriu.
 - 6.1. El moviment, el plaer del moviment
 - 6.2. El joc: sensoriomotriu, presimbòlic, de normes
 - 6.3. El to muscular: diàleg tònic: acord i desacords
 - 6.4. El llenguatge no verbal: la significació del llenguatge no verbal: to, postura, moviment, gest...
 - 6.5. La relaxació i la respiració
 - 6.6. La integració, la representació i les eines per representar: el llenguatge verbal, el dibuix, la pintura, l'escriptura, el modelatge...

METODOLOGIA:

A l'apartat teòric la metodologia combinarà les exposicions de la professora amb la participació dels estudiants.

Les exposicions s'acompanyaran amb suport audiovisual.

A l'apartat pràctic la metodologia serà bàsicament participativa i demanarà el compromís i la implicació dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'assistència i la participació activa de l'estudiant a classe, la seva capacitat crítica i actituds (10%)

Realització d'un treball de curs en grup (60%)

Realització d'una prova escrita de tipus conceptual a final de curs (30%)

BIBLIOGRAFIA:

- Àngel, C. (1980) *El desenvolupament del comportament psicomotor dels nens*. Barcelona: Fontanella,
- Anton, M. (1981) *La psicomotricitat als primers anys d'escola*. Barcelona: Barcanova
- Arnaiz, P. (1991) *Evolución y contexto de la práctica psicomotriz*. Salamanca: Amara.
- Da Fonseca, V. (1988) *Ontogénesis de la motricidad*. Madrid: Nuñez Editor.
- Da Fonseca, V. (1996) *Estudio y génesis de la Psicomotricidad*. Barcelona: Inde.
- Gassier, J. (1992) *Manual del desarrollo psicomotor del niño*. Barcelona: Paidós/Masson.
- Justo, F. (2000) *Desarrollo psicomotor en educación infantil*. Almería: Universidad de Almería.
- Koupernic, C. (1967) *Desarrollo psicomotor de la primera infancia*. Barcelona: Luis Miracle.
- Lagrange, G. (1983) *Educación Psicomotriz*. Educación , 29.
- Lapierre, A.; Aucouturier, B. (1977) *Simbología del movimiento*. Barcelona: CientíficoMédica.
- Lapierre, A. (1977) *El adulto frente al niño de cero a tres*. Barcelona: CientíficoMédica.
- Lázaro, A. (2000) *Nuevas experiencias en Educación psicomotriz*. Saragossa: Mira
- Le Boulch, J. (1984) *Hacia una ciencia del movimiento humano*. Barcelona: Paidós Ibérica.
- Le Boulch, J. (1995) *El desarrollo psicomotor desde el nacimiento a los 6 años*, Buenos Aires: Paidós.
- Òdena, P. (1979) *Educació psicomotriu*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Pastor Pradillo, J.L. (1994) *Psicomotricidad escolar*. Universidad de Alcalá.
- Vayer, P. (1972) *El diálogo corporal*. Barcelona: CientíficoMédica.
- Vayer, P. (1973) *El niño frente al mundo*. Barcelona: CientíficoMédica.
- Wallon, H. (1965) *Los orígenes del carácter en el niño*. Barcelona: Lautaro.

Revistes:

- Entrelíneas: revista de l'Associació Professional de Psicomotricistes
- *Monografía: Psicomotricidad y educación. Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, n. 37, abril 2000. Saragossa: AUFOP
- Cuadernos de Psicomotricidad

Internet:

- *La página de la psicomotricidad*: <http://www.terra.es/personal/psicomot>
- *Revista iberoamericana de psicomotricidad y técnicas corporales*: <http://www.iberopsicomot.net>

Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)

PROFESSORAT: Provi DAUFÍ i MORESO

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA:

Ajudar l'estudiant a conèixer i a utilitzar els materials i els mitjans plàstics, experimentant i descobrint les possibilitats didàctiques que ofereixen de cara a l'etapa d'Educació Infantil.

PROGRAMA:

1. Teoria sobre l'expressió plàstica:
 - 1.1. La plàstica com a mitjà de comunicació.
 - 1.2. L'expressió plàstica i el marc curricular.
 - 1.3. Perfil del mestre d'educació plàstica a l'etapa d'Educació Infantil.
 - 1.4. El desenvolupament gràfic del nen. Etapes gràfiques.
 - 1.5. Diferents nivells de representació del grafisme infantil.
2. La pràctica a l'Expressió plàstica:
 - 2.1. El gest gràfic:
 - 2.1.1. Exercicis de traç amb motivacions diverses.
 - 2.1.2. Exercicis gràfics amb finalitats educatives i creatives.
 - 2.2. El color:
 - 2.2.1. La pintura com a tècnica fonamental de treball i d'expressió a través del color.
 - 2.3. Tècniques d'impressió simples.
 - 2.4. Descobriments del color per mitjà del paper.
 - 2.5. Coneixement i manipulació dels materials concrets.
3. El volum:
 - 3.1. Representació de l'espai tridimensional mitjançant el modelat i les construccions amb materials diversos.
 - 3.2. El fang com a mitjà d'expressió. Creació de volums partint del procés analític i sintètic.
 - 3.3. Coneixement i manipulació de materials i de les eines.
4. El tapís:
 - 4.1. Confecció de teixits (ordit i trama) en forma progressiva. Aprofitar aquesta tècnica per adquirir nocions espacials.
5. Recursos didàctics:
 - 5.1. Utilització de tècniques i manipulacions motrius com a mitjà per representar formes, colors i volums: arrugar, estripar, punxar i tallar.
 - 5.2. Recursos didàctics apropiats en l'etapa d'Educació Infantil amb materials diversos com ceres, guixos, retoladors, materials tèxtils.
 - 5.3. Hàbits i actituds en l'enfocament de l'expressió plàstica a l'aula.

AVALUACIÓ:

1. Es valorarà "la memòria" o recull de totes les activitats tant teòriques com pràctiques portades a terme durant el curs.
2. Es controlaran els llibres de lectura obligada consignats a l'inici del curs.
3. L'assistència activa (actitud, iniciativa, treball, hàbits, etc.) a classe és obligatòria i, per tant, es tindrà en compte en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

- Balada, M.; Juanola, R. *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed. 62 / Rosa Sensat, 1984.
- Butz, N. *El arte creador infantil*. Barcelona: Las ediciones del arte, 1983.
- Calmi, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976
- Cherry, C. *El arte del niño de preescolar*. Barcelona: CEAC.
- Escoriza, J. *Evolución del dibujo del niño de 2 a 6 años*. Barcelona: PPU, 1984.
- Gimenez, T. i altres *Música, plàstica i psicomotricitat. Cicle Inicial*. Barcelona: Onda, 1983.
- Gumi, J.; Monllao, R.L. *Diccionari de tècniques pictòriques*. Barcelona: Ed. 62, 1988.
- Imbernon, F.; Zabala, A. *Tècniques d'impressió a l'escola*. Barcelona: Graó, 1986.
- Kandinsky, V. *Punto y línea sobre el plano*. Barcelona: Barral, 1986.
- Kellog, R. *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel, 1979.
- Lowenfeld, V.; Brittain, W.L. *Desarrollo de la capacidad creadora*. Buenos Aires: Kapelusz, 1971.

Organització del Centre Educatiu

PROFESSORA: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS
Esther FATSINI i MATHEU

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura pretén proporcionar els elements bàsics sobre el funcionament dels centres educatius, ja que la tasca dels mestres no es centra únicament i exclusivament en l'àmbit de l'aula, sinó en el centre a nivell global. S'ofereix una visió àmplia de la seva tasca com a elements actius en l'organització i vida del centre, i es prepara l'alumnat per a la seva estada en el centre escolar durant el període de pràctiques o per valorar-ne el funcionament després d'haver-les realitzat.

OBJECTIUS:

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre educatiu.
- Sensibilitzar els alumnes de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització escolar.
 - 1.1. L'organització i la gestió d'un centre educatiu al servei de l'ensenyament i l'educació.
 - 1.2. L'organització d'un centre educatiu i l'entorn social. Escola, societat i família.
 - 1.3. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
 - 1.4. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
 - 1.5. Els canvis socials i culturals i l'organització del centre escolar. Reptes de futur.
2. El marc legal educatiu i l'organització d'un centre escolar.
 - 2.1. Legislació de l'àmbit educatiu.
 - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents.
 - 2.3. El principi de l'autonomia del centre escolar.
3. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
 - 3.1. El Projecte Educatiu de Centre. El Projecte Lingüístic.
 - 3.2. El Projecte Curricular de Centre. El Pla d'Acció Tutorial.
 - 3.3. El Reglament de Règim Intern.
 - 3.4. El Pla Anual. Els Plans Específics.
 - 3.5. L'avaluació de la gestió: la Memòria del centre. Instruments de seguiment, control i millora de projectes.
4. La comunitat educativa.
 - 4.1. L'escola com espai de relacions humanes. El clima escolar.
 - 4.2. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
5. L'organització dels recursos humans.
 - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
 - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació. La funció docent: tutoria. Drets i deures del professorat.
 - 5.3. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre. Drets i deures dels alumnes.
 - 5.4. Les relacions família-escola. Les Associacions de pares i mares d'alumnes.
 - 5.5. El Personal no Docent en els centres escolars (PND).
6. L'organització dels recursos materials.
 - 6.1. L'arquitectura i els espais educatius.

- 6.2. Els equipaments i el material didàctic.
- 7. L'organització dels recursos funcionals.
 - 7.1. La distribució del temps i els horaris.
 - 7.2. El pressupost i la gestió econòmica.
 - 7.3. La documentació escolar.

METODOLOGIA:

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part de la professora, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe.
- Un treball col·lectiu sobre un tema d'organització d'un centre escolar.
- Una prova escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA:

- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Antúnez, S.; Gairín, J. *El projecte educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB, 2000.
- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma educativa*. 3a. edició. Barcelona: Proa butxaca, 1999.
- Cantarero, J.; Martínez, A. *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i el centre*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Diversos Autors *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- El sistema educatiu avui. Situació actual i perspectives*. Barcelona: Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya, 2001.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- Gairín, J.; Fernández, A. *Planificación y gestión de instituciones de formación*. Barcelona: Praxis, 1997.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización de centros. Nuevas aportaciones*. Barcelona: PPU, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.
- Marchesi, A. *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial, 2000.
- Pastora, J.F. *Organización y funcionamiento de centros de educación infantil y primaria en esquemas*. Madrid: Editorial Escuela Española, 1996.
- Puig, J.M. *Com fomentar la participació a l'escola*. Barcelona: Editorial Graó, 1997.
- Rul, J. *El projecte de gestió del centre educatiu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Madrid: Akal, 1990.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.
- Torrents, C.; Torrents, M. *L'escola sobre mínims*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Assignatures obligatòries de tercer curs

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Joan SOLER i MATA

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del currículum de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als nens i nenes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin. Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques. Aquesta Memòria consta de dues parts importants. La primera és l'elaboració d'una recerca teoricopràctica basada en l'especialitat que cursa l'estudiant i que ha estat decidida d'acord amb el mestre-tutor i amb un projecte de treball prèviament establert pel professor-tutor de la Facultat d'Educació. La segona part és la valoració personal i global del conjunt de les pràctiques.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Pràctiques a Escoles Bressol o Llars d'Infant.

Els centres on es realitzen les Pràctiques formen part d'una xarxa d'escoles col·laboradores, fonamentalment d'Osona, però també de les comarques veïnes. En casos específics i personalitzats es poden fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants, les pràctiques de tercer any comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a clautres, reunions de cicle i departaments d'escola, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
4. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana)

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

Informe escrit del mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.

Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORAT: Jaume CARBONELL i SEBARROJA

Quadrimestral. 6 crèdits

(Nota: la docència de l'assignatura es farà durant els dos quadrimestres del curs)

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències “nord-sud”; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten de l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen. Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva i prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; i recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola són objectius centrals de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Els orígens i l'objecte de la sociologia.
2. Educació i societat: problemàtiques del món actual i marc prospectiu de l'educació.
3. Educació, drets humans, democràcia i desenvolupament.
4. Les funcions socials de l'escola i altres entorns educatius.
5. Polítiques, reformes educatives i moviments de renovació pedagògica.
6. Qui educa? La responsabilitat compartida de mestres, família i comunitat.
7. Una mirada a la realitat: l'anàlisi de la realitat global i local.
 - 7.1. La infància ahir i avui. Els drets de l'infant.
 - 7.2. Els joves i les seves problemàtiques (violència, drogadiccions...).
 - 7.3. Gènere i igualtat. La realitat de la coeducació.
 - 7.4. Diversitat: assimilació, multiculturalitat i interculturalisme.
 - 7.5. El fracàs escolar. Qui fracassa?
 - 7.6. Educació i treball: la difícil confluència de dos camins.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, anàlisi de premsa, vídeos i altres activitats –individuals i de grup- que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La participació i realització de les activitats individuals i de grup que es proposin en les diferents sessions.
- b) La lectura i reflexió escrita d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura.
- c) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Arias, M. *Adultos a la fuerza. La explotación laboral de la infancia*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Bauman, Z. *Globalització. Les conseqüències humanes*. Barcelona: Pòrtic/UOC, 2001.
- Bonal, X. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.

- Bonal, X. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*. Barcelona: Graó, 1997.
- Bouchet-Saulnier, F. *Diccionario práctico de derecho humanitario*. Barcelona: Península, 2001.
- Candel, F.; Cuenca, J.M. *Els altres catalans del s. XXI*. Barcelona: Planeta, 2001.
- Camps, V.; Giner, S. *Manual de civisme*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Carbonell, J. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, A.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cardús, S. (coord.). *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Chomsky, N. *La (Des)educación*. Barcelona: Crítica, 2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Delors, J. (coord.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- Diversos Autors *Els joves sense titulació*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1998.
- Diversos Autors *Moviments de renovació pedagògica 1981-1989*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1990.
- Diversos Autors "Identidades emergentes" *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 285, novembre 1999.
- Diversos Autors "Educar en el conflicto" *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 287, gener 2000.
- Diversos Autors "Aprender de oriente" *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 303, juny 2001.
- Diversos Autors "Iguales y diferentes" *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 311, març 2002.
- Diversos Autors "La Ley de Calidad. La contrarreforma en marcha" *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 314, juny 2002.
- Dubet, F.; Martuccelli, D. *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires: Losada, 1998.
- Durkheim, E. *Educació i Sociologia*. Vic: Eumo, 1991.
- Esteve, J.M. *El árbol del bien y del mal*. Granada: Octaedro/Mágina, 1998.
- Fernández Enguita, M. (ed.). *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fernández Enguita, M. *La escuela a examen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas*. Madrid: Piràmide, 1997.
- Giner, S. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.
- Giner, S. *La democràcia: carta oberta a un ciutadà*. Barcelona: Ariel, 1996.
- González, A.; Lomas, C. (coords.). *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002.
- Guerrero, A. *Manual de sociología de la educación*. Madrid: Síntesis, 1996.
- Guisán, E. *Más allá de la democracia*. Madrid: Tecnos, 2000.
- Illich, I. *La sociedad descolarizada*. Barcelona: Barral, 1974.
- Imbernón, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1997.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Jelloun, T.B. *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Klein, N. No logo. *El poder de las marcas*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Morín, E. *Sociología*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Morín, E.; Naïr, S. *Una política de civilització*. Barcelona: Proa/UOC, 1998.
- López, I.; Alcalde, A.R. (coords.). *Relaciones de género y desarrollo. Hacia la equidad de la cooperación*. Madrid: Ediciones de La Catarata, 1999.
- Pajares, M. *La inmigración en España*. Barcelona: Icària, 1998.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Pérez de Cuellar, J. (coord.). *Nuestra diversidad creativa*. Madrid: Unesco/Fundación Santamaría SM, 1997.

- Pérez Gómez, A. *La cultura escolar en la sociedad neoliberal*. Madrid: Morata, 1998.
- Piussi, A.M.; Bianchi, L. (ed.). *Saber que se sabe*. Barcelona: Icària, 1996.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Rotger, J.M. (coord.). *Sociologia de l'educació*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial, UAB, UB, 1990.
- Sáez, F. *El crepuscle de la democràcia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Salamanca, A. *Otro mundo es posible y necesario. Alternativas frente a la globalización neoliberal y para una mundialización democrática*. Barcelona: Mediterrània, 2001.
- Sánchez de Horcajo, J.J.; Uña, O. (coord.). *La sociología. Textos fundamentales*. Madrid: Libertarias / Profundi, 1996.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Sau, V. *Diccionario ideológico feminista*. Barcelona: Icària, 1990.
- Sau, V. *Reflexiones feministas para principios de siglo*. Madrid: Horas y Horas, 2000.
- Savater, F. *El valor de educar*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Senillosa, I. *El dret a ser nen*. Barcelona: Intermón, 1999.
- Terricabres, J.M. *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu*. Barcelona: La Campana, 2002.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.
- Touraine, A. *¿Podremos vivir juntos? Iguales y diferentes*. Madrid: PPC, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes.

Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica

PROFESSOR: Àngel ALSINA i PASTELLS

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil (escola bressol i parvulari), i al mateix temps un domini dels continguts que l'integren.
- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- Contemplar les nocions bàsiques de Didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.
- Gaudir fent matemàtiques i agafar el compromís que un dia també en gaudeixin els nens i nenes que seran els seus alumnes.
- Identificar la Matemàtica com un element més de la nostra realitat.
- Descobrir els problemes més importants que té l'ensenyament de la Matemàtica a l'escola i conèixer possibles pautes alternatives.
- Reconèixer-la com un potent instrument per desenvolupar la ment.
- Fomentar, tant en els grans com en els petits, mentalitats de treball obertes i basades en el raonament matemàtic.
- Desenvellar les capacitats d'imaginació, de reflexió, de crítica i de creativitat.
- Aprendre a adequar l'ensenyament a l'estadi evolutiu dels propis alumnes.
- Fomentar l'interès per a la pròpia formació permanent.

CONTINGUTS:

En cadascun dels temes del programa es tindran en compte les següents bases didàctiques i psicopedagògiques de l'aprenentatge de la matemàtica:

- Necessitat d'adaptar-nos a diferents maneres de treballar segons edats.
- Atendre la diversitat que en tota aula trobem, segons els criteris de l'etnomatemàtica.
- Valorar la importància del moviment i de la manipulació del material.
- Fer matemàtica a partir de la realitat i amb experiències pràctiques per a poder ser aplicada de nou a la realitat.
- Emprar el joc com a eina per desenvolupar coneixements matemàtics.
- Fomentar la descoberta dels estudiants i dels nens i nenes de l'escola.
- Considerar els simbolismes com una eina de desenvolupament de conceptes abstractes i generalitzacions.

Temari:

1. L'educació matemàtica
 - 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
 - 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes d'Educació infantil.
 - 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil.
2. La lògica matemàtica
 - 2.1. Maria Montessori i la seva pedagogia.
 - 2.2. Què és la lògica: definició i tractament en el currículum d'educació infantil.
 - 2.3. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques a l'escola bressol.
 - 2.4. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques al parvulari.
 - 2.4.1. Identificar qualitats sensorials.

- 2.4.2. Relacionar qualitats sensorials.
- 2.4.3. Operar qualitats sensorials.
- 2.5. Els jocs de lògica.
- 3. Nombres i operacions
 - 3.1. Paral·lelisme entre la lògica i el càlcul a l'etapa d'educació infantil.
 - 3.2. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
 - 3.3. El treball d'aspectes quantitativs a l'escola bressol.
 - 3.4. Didàctica dels nombres i les operacions a parvulari.
 - 3.4.1. Identificar quantitats.
 - 3.4.2. Relacionar quantitats.
 - 3.4.3. Operar quantitats.
 - 3.5. Els jocs de nombres i operacions.
- 4. Problemes
 - 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
 - 4.2. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes.
 - 4.3. Tipologies de problemes a l'etapa d'educació infantil.
- 5. Geometria
 - 5.1. Què és la geometria. Paral·lelisme entre la lògica i la geometria.
 - 5.2. Procés d'aprenentatge de la geometria.
 - Període sensomotor. Etapa 0-2 anys.
 - Període representatiu.
 - 5.3. Criteris metodològics.
 - 5.4. La geometria topològica.
 - 5.5. La geometria projectiva.
- 6. Magnitud i Mesura
 - 6.1. Definició de mesura. Paral·lelisme entre la lògica i la mesura.
 - 6.2. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures
 - 6.3. La mesura com a pràctica a l'etapa d'educació infantil. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.4. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.5. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a parvulari.
- 7. Estadística i Probabilitat
 - 7.1. Primers passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics.
- 8. Matemàtiques i Internet

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el curs. Cada bloc es treballarà en tres fases: a) aprofundiment teòric de la matèria; b) anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir; c) orientacions didàctiques en aquest sentit per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels alumnes, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petit grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial i una final, formades per una part teòrica i una part pràctica.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.

3. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
4. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

- Alsina, C. i altres (1995). *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó
- Baroody, A.J. (1988). *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Bassedes i altres (1991). *Juguem i comptem, de 4 a 8 anys*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Bermejo, V. (1990). *El niño y la aritmética*. Barcelona: Paidós.
- Canals, M.A. (1992). *Per una didàctica de la Matemàtica a l'Escola*. Vic: Eumo Editorial.
- Canals, M.A. (2000). *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Corbalán, F. (1995). *Matemáticas aplicadas a la vida cotidiana*. Barcelona: Graó.
- Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. (1992). *Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Publicacions.
- Dienes, Z.P. (1972). *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide.
- Giménez, J.; Gironde, Ll. (1993). *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó.
- Grup Almosta (1998). *Més de 7 materials per a l'ensenyament de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat.
- Kamii, C. (1984). *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Kamii, C. (1984). *El niño reinventa la aritmética*. Madrid: Aprendizaje Visor.
- Lahora, C. (2000). *Actividades matemáticas con niños de 0 a 6 años*. Madrid: Narcea.
- Masson, J. (1989). *Pensar matemáticamente*. Barcelona: Labor.
- Mira, M.R. (1887). *Com fer viure la matemàtica a l'escola*. Barcelona. CEAC.
- Saá, M.D. (2002). *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS.
- Vallès, J. (1989) *Didàctica de la Matemàtica al C. Inicial*. Barcelona: Rosa Sensat.

Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural

PROFESSORA: M. Teresa FEU i VIDAL

Quadrimestral. 6 crèdits.

(Nota: la docència de l'assignatura es farà durant els dos quadrimestres del curs)

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi els coneixements teòrics necessaris i els recursos metodològics suficients per abordar l'ensenyament d'aquesta àrea des d'una perspectiva constructivista.

CONTINGUTS:

1. L'ensenyament-aprenentatge de les ciències a l'Educació infantil:
 - 1.1. Objectius de l'ensenyament-aprenentatge.
 - 1.2. Les ciències i la vida quotidiana.
 - 1.3. L'enfocament globalitzador.
 - 1.4. L'aprenentatge significatiu.
2. El marc natural:
 - 2.1. Anàlisi dels elements que configuren el marc natural.
 - 2.2. Les interaccions.
 - 2.3. Els canvis: observació i interpretació.
 - 2.4. Les lleis naturals.
3. El marc sociocultural:
 - 3.1. La contextualització de l'entorn sociocultural.
 - 3.2. El propi canvi.
 - 3.3. Els costums i l'estil de vida referits a la cultura.
 - 3.4. L'interculturalitat.
4. L'educació mediambiental:
 - 4.1. L'ensenyament/aprenentatge de valors
 - 4.2. L'ecologia
5. Les implicacions a l'aula:
 - 5.1. Metodologies.
 - 5.2. Organització dels alumnes.
 - 5.3. Distribució del temps i de l'espai.
6. Les tècniques per treballar les ciències:
 - 6.1. L'observació.
 - 6.2. La recollida de dades.
 - 6.3. La recerca d'informació
 - 6.4. La interpretació.
 - 6.5. La comunicació.
7. El currículum de l'àrea:
 - 7.1. Els continguts de la descoberta de l'entorn.
 - 7.2. La seqüenciació d'activitats.
 - 7.3. L'avaluació.

METODOLOGIA:

Es procedirà per informació de continguts. Els estudiants hauran de fer treballs pràctics i activitats a l'aula, tant de recollida de dades com d'interpretació i anàlisi. Aquestes dades seran exposades als companys. Es

distribuirà el temps de manera que una part (aproximadament la meitat) serà destinada a l'adquisició de continguts i una altra als treballs pràctics.

AVALUACIÓ:

S'avaluarà a partir de la participació de tres elements:

- la participació activa i els treballs fets a l'aula.
- una prova escrita al final del curs.

BIBLIOGRAFIA:

Arcà, M.; Guidoni P.; Mazzoli P. *Ensenyar ciència*. Barcelona: Paidós, 1990.

Bassedas, M.; Vila I. “Qué escuela para los niños de tres años?”, *Aula de innovación educativa*. n. 11, febrer 1993.

Benlloch, M. *Ciencias en el parvulario*. Barcelona: Paidós, 1992.

Buscart, T.; Feu, M.T. “La formació dels educadors i l'aprenentatge de les ciències”, dins *Aportacions a la formació dels educadors de llars d'infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Cohen, D.; Mackneit. *El desarrollo de la imaginación*. Barcelona: Paidós, 1993.

Duschl, R. *Renovar la enseñanza de las ciencias*. Madrid: Narcea, 1997.

Feu, M.T. “Jugar a fer química”. *Guix*, n. 218, desembre 1995.

Huguet, T. “Pautas de observación en la educación infantil”, *Aula de innovación educativa* n 10, febrer 1993.

Irrsae Piemont. *Coneixement del medi natural*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

Kamii, C.; Devries, R. *El conocimiento físico en la educación preescolar. Implicaciones en la teoría de Piaget*. Madrid: Siglo XXI, 1983.

Molina, L.; Jiménez, N. *La escuela infantil. Acción y participación*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.

Pozo, J.I.; Gómez, M.A. *Aprender a enseñar ciencia*. Morata, Madrid, 1998

Rodríguez, B. “Del pes de la màgia”. *Guix d'infantil*, núm. 12. Març-abril de 2003.

Didàctica de la Música a l'Educació Infantil

PROFESSORA: Mercè CARRERA i PERUGA

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Que l'estudiant obtingui els coneixements necessaris per ajudar els infants de l'etapa d'Educació infantil en el descobriment del sentit musical i el seu desenvolupament.

Ajudar l'estudiant a educar la seva sensibilitat amb vivències musicals adequades que provoquin l'interès per l'adquisició comprensiva i progressiva dels coneixements més bàsics de l'assignatura.

PROGRAMA:

1. L'adquisició de la sensibilitat necessària per a l'expressió musical:
 - 1.1. Goig i gust per l'expressió musical.
 - 1.2. Plaer funcional i estètic.
 - 1.3. Percepció i comprensió auditives.
2. L'educació de l'oïda:
 - 2.1. El món sonor.
 - 2.2. El contrast so-silenci.
 - 2.3. Les qualitats del so.
 - 2.4. Les grafies musicals.
3. L'educació de la veu:
 - 3.1. L'emissió de la veu.
 - 3.2. Coneixements sobre l'aparell fonador.
 - 3.3. Utilització de la veu.
4. La cançó com a matèria primera de l'educació musical:
 - 4.1. Paper que desenvolupa en l'enriquiment integral del nen.
 - 4.2. Programació de la cançó.
 - 4.3. Estudi i anàlisi.
 - 4.4. Recursos didàctics sobre ensenyament i interpretació de la cançó.
 - 4.5. Com i quan s'introdueixen les cançons: nivells de dificultat.
 - 4.6. Interès per les manifestacions musicals del lloc i del país on es viu.
5. El ritme:
 - 5.1. Ritme corporal, natural i lliure.
 - 5.2. Ritme musical aplicat a diferents fórmules rítmiques.
 - 5.3. Interpretació i domini del cos i de l'espai.
6. Jocs i dansa:
 - 6.1. Jocs de bressol, de falda, de pati i organitzats.
 - 6.2. Danses de rotllana, de diada, parelles i fileres.
 - 6.3. Desplaçaments dirigits o lliures.
7. L'audició musical:
 - 7.1. Hàbit i actitud.
 - 7.2. Orientació per a la participació positiva i agradable.
 - 7.3. Cançó d'audició musical.
 - 7.4. Orientacions didàctiques per a la gravació musical.
8. L'observació-avaluació de l'expressió musical:

- 8.1. Com avaluar els continguts de l'expressió musical a l'etapa d'Educació Infantil (fets i conceptes, procediments i actituds, valors i normes).
- 8.2. L'observació-avaluació de la sensibilitat musical.
- 8.3. Observació-avaluació de la creativitat.

METODOLOGIA:

Les classes seran eminentment pràctiques i enfocades a la didàctica de la música a l'etapa d'Educació Infantil. S'orientaran a través de sessions teòriques d'adquisició de nous continguts i treballs pràctics, de manera que l'estudiant pugui tenir una bona base sobre quins són els interessos del nen petit, quin és el seu procés d'aprenentatge, quins objectius d'expressió musical es poden aconseguir a cada edat i quines són les metodologies didàctiques correctes per educar la sensibilitat musical en la primera etapa de la vida.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació es tindrà en compte la participació dels estudiants a l'aula i l'enfocament i el resultat de dos treballs obligatoris que es consignaran a començament de curs. L'avaluació serà contínua i el professor podrà, de manera puntual, valorar les aptituds i els coneixements teòrics a través de proves sobre temes monogràfics.

BIBLIOGRAFIA:

- Abbado, C. *La casa dels sons*. Barcelona: Destino, 1986.
- Amades, J. *Folklore de Catalunya. Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Anton; Barbal; i altres. *Soca-Tira*. Barcelona: Graó, 1988.
- Badia, M.; Baucells, T. *Música, llibre del mestre*. Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat, 1999.
- Barberà, Ll. i altres. *Tocar totes les tecles*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Busqué i Barceló, M. *Violet Sant Pere*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.
- Busqué i Barceló, M. *Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987.
- Busqué i Barceló, M. *Jocs de falda*. Barcelona: ICE de la UAB, 1991.
- Busqué i Barceló, M. *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.
- Busqué, M. *Rocafort de Vallbona, cançons...* Lleida: Pagès Editors, 1993.
- Busqué, M.; Pujol, M.A. *Ximic, jocs musicals trad. catalans*. Berga: Amalgama, 1996.
- Camps, F. *Cançons Populars Menorquines*. Menorca: Institut Menorquí d'Estudis, 1987.
- Cançoners del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya*. (4 volums). Barcelona: SCIC, 1989.
- Cançoner popular*. València: Tres i Quatre, 1972.
- Cançons*. (2 volums). Lleida: Virgili i Pagès, 1987.
- El sac de danses. Punta i taló. Galop*. Barcelona: Altafulla, 1988.
- Maideu, J. *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- McLean, M. *Construyendo instrumentos musicales*. Barcelona: Marcombo, 1984.
- Pahlen, K. *El maravilloso mundo de la música*. Madrid: Alianza Editorial, 1993.
- Pujol, M.A.; Serra, J. *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Tarragona: Edicions El Mèdol, 1998
- Riera, A. *Cent i tantes tonades trad. de Mallorca*. Palma de Mallorca: Moll, 1988.
- Segarra, I.; Bofill, F.; Puig, A.; Serrat, F. *Juguem cantant, I i II*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- Segarra, I. *Música I, II, III, IV, V*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.
- Segarra, I. *Llenguatge musical: grau elemental: iniciació, primer curs, segon curs i tercer curs. (Amb quadern d'exercicis)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993-1994.
- Segarra, I. *Llenguatge musical. Repertori: elemental, primer, segon i tercer*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993-1994.

- Soler, J. *Cançons per al poble, 2 d'infants*. Barcelona: Claret, 1975.
- Tulon, C. *La veu. Tècnica vocal...* Barcelona: Columna, 1995.
- Vila, J.M. *Recursos per aprendre a escoltar la música*. Barcelona: Dossier Rosa Sensat, 1994.
- 5.000 refranys catalans*. Barcelona: Millà, 1965.
- Wagner, Ch. *Aprenquem a fer cantar*. Barcelona: Llar del Llibre, 1966.

Psicopedagogia de la Primera Infància

PROFESSORAT: Irene BALAGUER i FELIP
Montserrat BENNLLOCH i BURRULL

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura de Psicopedagogia de la Primera Infància es centra en l'estudi del primer nivell educatiu, és a dir, la Llar d'Infants, institució pedagògica que acull els infants per sota dels sis anys.

L'objectiu de l'assignatura és que els estudiants de l'especialitat d'educació infantil coneguin els trets més importants dels infants de 0-3 anys, l'organització de la Llar d'Infants i les actituds fonamentals dels educadors de cara als infants més petits.

METODOLOGIA:

S'ha dividit el programa en un conjunt de temes bàsics per conèixer les característiques de l'educació a la Llar d'Infants.

En aquesta etapa és imprescindible la relació entre coneixement psicològic de l'infant i el coneixement dels recursos pedagògics, per tant, caldrà que l'estudiant relacioni els diferents temes entre ells.

L'estudiant haurà d'aprofundir els diferents temes amb la bibliografia recomanada per tal que hi reflexioni i elabori conclusions pròpies.

El nivell de maduresa personal és molt important en l'educació a la Llar d'infants, ja que els nens estructuren el coneixement per mitjà de les relacions amb els adults que l'envolten, per tant, cal que l'estudiant s'esforci a millorar la seva capacitat d'observació, d'integració dels continguts de l'assignatura, com també la seva capacitat de participar i relacionar-se positivament amb el grup-classe.

PROGRAMA:

1. La Llar d'Infants; comunitat educativa:
 - 1.1. Història de l'educació 0-3 anys.
 - 1.2. Funcions de la Llar d'Infants.
 - 1.3. Models d'atenció a l'infant de 0-3 anys.
2. Els tres primers anys de l'infant:
 - 2.1. Necessitats bàsiques del nen de 0-3 anys.
 - 2.2. Desenvolupament del nen de 0-3 anys.
3. Coneixements bàsics sobre els diferents nivells de la llar d'infants.
 - 3.1. Els infants lactants.
 - 3.2. Els infants caminants.
 - 3.3. Els infants de 2-3 anys.
4. Organització de la Llar d'Infants:
 - 4.1. Criteris psicopedagògics bàsics.
 - 4.2. Distribució d'espais i materials.
 - 4.3. Distribució temporal: les rutines.
 - 4.4. Períodes especials: adaptació, control d'esfínters.
5. Intervenció educativa: el paper del mestre:
 - 5.1. Bases per a la intervenció educativa.
 - 5.2. L'observació sistemàtica a la Llar d'Infants.
 - 5.3. Integració dels nens amb necessitats educatives especials.

6. L'educació infantil: àrees curriculars:
 - 6.1. Objectius generals de l'educació 0-3 . Programació.
 - 6.2. Pedagogia de la quotidianitat: activitats rutinàries.
 - 6.3. Propostes educatives específiques: la panera dels tresors i el joc d'experimentació amb objectes.
 - 6.4. Avaluació a la Llar d'Infants.
7. Bases humanes de l'educació infantil:
 - 7.1. Relacions humanes dins de la comunitat educativa.
 - 7.2. El treball en equip.
 - 7.3. La formació del mestre.

AVALUACIÓ:

- Assistència i nivell de participació a la classe.
- Un treball en grup i la seva exposició que es realitzarà al llarg del curs. Aquest treball té un valor total del 50% sobre la nota final.
- Una prova de coneixements individual.

BIBLIOGRAFIA:

- Aebli, H. *Factores de la enseñanza que favorecen el aprendizaje autónomo*. Madrid: Nárcea, 1991.
- Apunts d'Escola Bressol (1,2,3,4,5,6,7,8,9)*. Patronat Municipal de guarderies de Barcelona.
- Anguera, M.T. *Observació a l'escola*. Barcelona: Graó, 1988.
- Artiga, C. *El material escolar*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Caiati, M. i altres. *Juego libre en el jardín de infancia*. Barcelona: CEAC, 1986.
- Elkowin, D.B. *Psicología del juego*. Madrid: Pablo del Río, 1980.
- Harms, T.; Clifford, R.M. *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1990.
- Lescure, M. *Psicología de la primera infancia*. Mèxic: Trillas, 1991.
- Levy, *Despertar a la vida*. Barcelona: Daimon, 1974.
- Merino C. i altres. *El niño de 0 a 3 años. Guía para padres y educadores*. Madrid: Escuela Española, 1995.
- Mújina. *Psicología de la edad preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1980.
- Ortega, R. i Lozano, M.T. *Espacios de juego en la educación infantil*. Consejería de Educación, Junta de Andalucía, 1993.
- Stamback, M. i altres. *Los bebés entre ellos*. Barcelona: Gedisa, 1984.
- Taverner, R. *La enseñanza entre los 2 y los 4 años*. Barcelona: Martínez Roca, 1991.
- Willis, A. i Ricciutj, H. *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 1990.
- Zabala, M. *Didáctica de la educación infantil*. Madrid: Narcea, 1987.

Literatura Infantil

PROFESSORA: Maria Carme BERNAL i CREUS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil universal (tenir coneixements dels contistes més significatius); sobre la història de la Literatura Infantil catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i les aplicacions didàctiques a l'escola.

PROGRAMA

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació.
 - 3.2. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la Literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore treballables a classe:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. L i G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de B. Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles de Catalunya, de les Illes i del País Valencià.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·lígrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
 - 7.6. Les adaptacions literàries: cinema i televisió.
8. La novel·la d'aventures:

- 8.1. El viatge com a tema literari.
- 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.
- 8.3. J. Verne i la seva obra.
- 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
- 8.5. M. Twain.
- 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.
 - 10.2. L'animació del llibre a l'escola.
 - 10.3. El teatre infantil.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- Activitats de participació a la classe.
- Prova escrita que es realitzarà quan acabin les classes.
- Lectures obligatòries, ressenyes i comentaris

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa i Martín, R. *Literatura infantil catalana i educació* (1939-1985). Mallorca: Moll, 1994.
- Bettelheim, B. *Psicologia de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Bravo-Villasante, C. *Historia de la literatura infantil española*. Madrid: Escuela Española, 1979.
- Historia de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Celaya, G. *La voz de los niños*. Barcelona: Laia, 1972.
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Cervera, J. *La literatura infantil en la Educación Básica*. Madrid: Cincel-Kapelusz, 1984.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979
- López Tamés, R. *Introducción a la literatura infantil*. Universitat de Múrcia, 1990.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegri, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.
- Savater, F. *La infancia recuperada*. Madrid: Taurus, 1976.